

Wie had dit tien jaar geleden durven voorspellen? Na de implosie van de bureaucratische regimes, na het volledig discrediteren van het socialistisch project, na het verwijzen van het marxisme naar de mestvaalt van de geschiedenis en het triomfantelijk aankondigen van het einde van die geschiedenis, betogen vandaag honderdduizenden tot miljoenen in de straten van de metropolen van het reëel bestaand kapitalisme van alledag. Tegen dat kapitalisme. Tegen de globalisering van dit heilloos en ontmenselijk systeem. Voor een andere wereld.

En dit terwijl de internationale arbeidersbeweging al decennialang in het defensief gedrongen wordt door een zeer assertief neoliberalisme op het politieke en het sociaal-economische vlak. En dit terwijl een gespiegeld imperialisme sinds 11 september 2001 onder het mom van 'de strijd tegen terrorisme' haar troepen uitstuurt om hun belangen te verdedigen en te consolideren. Oliebelangen bijvoorbeeld, om maar iets te noemen. En dit ook terwijl een reeks rechts-autoritaire figuren zoals Bush jr., Aznar, Berlusconi, Haider en Sharon in een aantal kernlanden van het imperialisme de lakens uitdelen.

'Ground Zero' heeft de andersglobalistische beweging niet kunnen stoppen, wel integendeel, de beweging neemt in een aantal Europese landen nog uitbreiding. In België is de andersglobalistische beweging eindelijk op 14 december aangekomen. Denken we ook aan de 100.000 betogers in Millau, 250.000 in Genua -met de tragische moord op Carlo Giuliani-, 300.000 manifestanten in Barcelona. En al even recent en even tragisch heeft de Beweging ook haar eigen 'Vietnam': de solidariteit met het Palestijnse volk, waar de bloedige consequenties van een rauwe imperialistische politiek nu wel erg duidelijk worden. Voor het eerst sinds lang worden er weer op bredere schaal vraagtekens geplaatst bij de fundamenteën van het heersende politiek-maatschappelijk model, het kapitalisme.

De arbeidersbeweging is nodig

Het terug op de agenda plaatsen van een socialistisch perspectief zal niet gaan zonder de actieve deelname van de georganiseerde arbeidersbeweging. De anders-globalistische beweging zal in haar (deel)strijden maar succes oogsten, als ze die weet te koppelen aan de arbeidersstrijd. Nu heeft het neoliberalisme de klasse-eenheid van de arbeidersklasse aangetast. De veelheid aan statuten, interim-arbeid, flexibele en onzekere 'hamburgerjobs' hebben de arbeidersklasse gefragmenteerd. Ook de toename van de KMO's heeft de actieradius van de arbeidersbeweging grondig ingeperkt en de arbeidersklasse in haar geheel verzwakt. Door de opeenvolgende nederlagen en kapitulaties is tevens het klassenbewustzijn sterk achteruitgegaan. Toch blijft de arbeid binnen het kapitalisme de bron en de maat van waarde, zonder dewelke er geen winst mogelijk is. De basisvoorwaarde voor de kapitalistische groei is de meerwaarde, die onttrokken wordt aan de producenten, de arbeiders.

De Lernouts & Hauspies van deze wereld hebben voldoende aangetoond wat die zgn. 'nieuwe economie' in petto heeft. Beurswaarden zullen na een poos onherroepelijk in elkaar stuiken indien ze niet steunen op reële economische activiteiten en reële winsten. De ideologen en herauten van de 'nieuwe economie' die beweren dat arbeid niet langer een centrale plaats inneemt in de kapitalistische productie gaan volledig voorbij aan het feit dat de neoliberale politiek een frontale aanval op de wereld van de arbeid inhoudt en op de keper beschouwd een pure ideologische verpakking is van een poging om via harde aanvallen tegen de arbeidersklasse en een afbouw van regulering de winstvoet van de kapitalistenklasse te herstellen in een periode van crisis.

De arbeidersklasse blijft het ankerpunt voor elke socialistische politiek. De arbeidersklasse beschikt door de positie die ze inneemt in het productieproces en door haar enorm numeriek overwicht over een enorm potentieel om via strijd en actie het kapitalisme stokken in de wielen te steken.

De syndikale linkerkzijde is nodig

De georganiseerde arbeidersbeweging in de metropolen van het geglobaliseerde kapitalisme, in de geïndustrialiseerde wereld verkeert al lang in crisis. Op twintig jaar verloren de vakbonden zowat de

helpt van hun leden. Het neoliberal offensief, ingezet door Reagan en Thatcher bij de aanvang van de jaren '80, heeft de klasse-eenheid geërodeerd en gefragmenteerd. Door werkloosheid, interimisering, verveelvoudiging van arbeidsstatuten, het precariseren van jobs staat vandaag het proletariaat in gespreide slagorde in de strijd. De val van de Muur, de opbouw van het neoliberal Europa en de soberheidspolitiek hebben de objectieve en subjectieve basis van het Europese syndicalisme aangetast. Het gangbare consensus- en overlegsindicalisme leidt tot een impasse en ontnemt de vakbonden een alternatief project voor de samenleving.

In België blijft -om zeer uiteenlopende redenen- de aanhang van de vakbonden massaal. Hun apparaten en leidingen volgen eveneens een pure overlegstrategie, die steun vereist aan de opbouw van het neoliberale Europa. De vakbonden leggen zich neer bij de rol van 'onderhandelingspartner' in de uitvoering van de neoliberale politiek. Maar ook daar komt deze positie in de verdrukking vermits de vakbeweging nog steeds handelt en denkt vanuit 'nationale' kaders, terwijl het patronaat en hun politieke lakeien op een supra- en transnationaal niveau spelen. Dit neemt echter niet weg dat er binnen de arbeidersbeweging -hoewel zich daar geen syndicale linkerzijde duidelijk aftekent- toch vele actieve militanten bereid zijn rond tal van thema's en problematieken actief te worden en een andere klok willen laten luiden dan die van de vakbondsbazen.

In een zeer nabij verleden (de Eurotop in Gent bv.) stonden de vakbonden en de andersglobalisten argwanend tegenover elkaar. De vakbondsleidingen hebben getracht tijdens de acties in het najaar van 2001 allianties tussen beiden te ontlopen. Maar ook bij de andersglobalisten wordt het nut van een dergelijke alliantie niet steeds erkend en wordt de wereld van de vakbeweging op zijn minst als vreemd zoniet als 'systeembestendigend' ervaren. Anarchiserende en radicalistische tendenzen binnen de beweging keren zich af van de arbeidersbeweging. Ook de grotere NGO's zitten zelf opgesloten in een strategie van lobbying en overleg en staan bovendien zeer ver af van de gevoeligheden van de klassieke wereld van de arbeid.

De SAP pleit en ijvert ervoor om de arbeidersbeweging en de andersglobalisten met elkaar in contact te brengen. De radicale marxistische linkerzijde investeert in beide bewegingen. De uitwisseling van ervaringen en inzichten zullen bijzonder nuttig zijn voor de ongetwijfeld talrijke toekomstige strijdmomenten.

Nieuwe kansen en uitdagingen voor het antikapitalisme

De sociaal-democratische partijen hebben al lang elk reformistisch project, in de zin van hervormen naar het socialisme, laten vallen. Tijdens de jaren '90 heeft de Europese sociaal-democratie onder impuls van de zogenaamde 'derde weg' van Tony Blair zich omgevormd tot een 'sociaal-liberale' stroming. Ze zijn de geranten geworden van de ellende en in het beste geval de 'sociale assistenten' van het liberalisme. De groenen, die ontstonden uit de contestatie van een hele reeks nieuwe sociale bewegingen, maken sinds 13 juni 1999 deel uit van een paars-groene regering die fundamenteel een neoliberale politiek binnen de klijntlijnen van de Europese Unie volgt. Steun aan Nato-bombardementen is voor die groene partijen niet langer een probleem. In elk geval vormen de groenen niet langer het parlementair doorgeefluik voor een aantal eisen uit sociale bewegingen.

De paars-groene coalitie begon deze legislatuur met de boude bewering 'dat het slagen van dit beleid zal afgemeten worden aan het terugdringen van het Vlaams Blok'. Een optimistische bewering want de fascistische wijken geen morzel gronds. Het Vlaams Blok kan niet teruggedrongen worden door een liberaal beleid van toenemende inkomensongelijkheid, kansarmoede en uitsluiting. Fascisme en rechts-populisme kan enkel teruggedrongen worden door een sociaal beleid. Door een democratisch beleid. Door stemrecht toe te kennen aan iedereen die hier leeft, werkt en belastingen betaalt.

Er ligt dus een baan vrij voor de antikapitalistische linkerzijde. Maar het is duidelijk dat er in dit land ook heel wat hinderpalen bestaan voor de opbouw van een nieuwe linkse beweging. Dat zal een echte herstichting van links vergen. Ons uitgangspunt als SAP is dan ook de vorming van een nieuwe

politieke pool in België. Een nieuwe linkse politieke beweging of partij die de radicaliserende eisen van de brede waaier sociale bewegingen en actiegroepen die elkaar vinden binnen de andersglobalistische beweging, kan bundelen, promoten en verdedigen. De sociale beweging is het veld waaruit de politieke beweging groeit. Toch is de opbouw van een politieke beweging, die de kwestie van de macht op de agenda plaatst, onontbeerlijk. Via de opbouw van een politieke beweging die een verlengstuk kan zijn van de andersglobalistische beweging, kan er terug gewerkt worden aan een socialistisch perspectief.

Een linkse antikapitalistische politieke pool is nodig. Een linkse vertolker van de eisen van de sociale bewegingen, van syndicalisten en andersglobalisten.

Viva 1 mei, de internationale arbeidersbeweging en het socialisme!